

(Time- 2.5 Hours)

(Total Marks- 75)

Please check whether you have got the right question paper.

N.B. 1. Attempt all questions.

2. All questions carry equal marks.

- Q.1a)** Discuss the political ecology perspective on environment. **15**
- OR**
- b)** Elaborate the Marxist contribution to ecology and environment. **15**
- Q.2 a)** Discuss the environmental conditions in pre-colonial India. **15**
- OR**
- b)** Discuss the nature of diversity in India with reference to religion and lifestyle. **15**
- Q.3 a)** Write an essay on forestscapes and its conservation in the Indian context. **15**
- OR**
- b)** Examine the interpretevists' understanding of the human-nature relationships. **15**
- Q.4 a)** What are Special Economic Zones (SEZ)? Discuss the issues related with SEZs. **15**
- OR**
- b)** What is climate change? Discuss the relationship of climate change with sustainable development. **15**
- Q.5** Write short notes on Any three. **15**
- a)** Risk society
- b)** Bishnois Movement
- c)** Common Property Resources
- d)** Anthropocene debate

(वेळ- २: ३० तास)

(एकूण गुण- ७५)

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना:- १) सर्व प्रश्न सोडवा.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ अ) पर्यावरणावरील राजकीय पारिस्थितिकी दृष्टिकोनावर चर्चा करा. १५
किंवा
- ब) पर्यावरणासाठी मार्क्सवादी योगदान विस्तृत करा. १५
- प्र.२ अ) वसाहतपूर्व भारतातील पर्यावरणीय परिस्थितीची चर्चा करा १५
किंवा
- ब) धर्म आणि जीवनशैलीच्या संदर्भात भारतातील विविधतेच्या स्वरूपाची चर्चा करा. १५
- प्र.३ अ) भारतीय संदर्भात जंगले आणि त्यांचे संवर्धन यावर निबंध लिहा १५
किंवा
- ब) मानवी-निसर्ग संबंधांबद्दल व्याख्याकारांच्या समजाचे परीक्षण करा. १५
- प्र.४ अ) विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) म्हणजे काय? SEZ शी संबंधित समस्यांवर चर्चा करा. १५
किंवा
- ब) हवामान बदल म्हणजे काय? शाश्वत विकास आणि हवामान बदलाच्या संबंधांवर चर्चा करा १५
- प्र.५ कोणत्याही तीनवर टीप लिहा. १५
- अ) जोखीम समाज
- ब) बिश्रोई चळवळ
- क) सामान्य मालमत्ता संसाधने
- ड) एन्थ्रोपोसीन वादविवाद
